

0 97,0

مهندسی ساخت و تولید ایران www.smeir.org

بهبود قدرت تشخیص یک انکودر خازنی خطی با لغزنده نامقید مریم طالب شمسآبادی¹، مهدی مدبریفر^{2*}، محمدرضا شیخ الاسلامی²

1- دانشجوی کارشناسی ارشد، مکاترونیک، دانشگاه اراک، اراک 2- استادیار، مهندسی مکانیک، دانشگاه اراک، اراک

* اراک، m-modabberifar@araku.ac.ir ،38156-8-8349

چکیدہ	اطلاعات مقاله
در این مقاله، یک نمونه بهبود یافته از یک نوع انکودر خازنی خطی با القای الکترواستاتیک و لغزنده نامقید با قدرت تشخیص بالاتر و خطای کمتر نسبت به نمونه موجود ارائه شده است. انکودر ارائه شده از دو بخش اصلی استاتور و لغزنده تشکیل شدهاست. هر دو بخش از فیبر مدار چاپی سخت، ساخته شدهاند. استاتور دارای الکترودهای چهار فاز گیرنده است و لغزنده شامل الکترودهای دو فاز فرستنده می اشد. در این انکودر تغذیه الکتریکی لغزنده از طریق القای الکترواستاتیکی تأمین میشود؛ از این رو، نیازی به اتصال سیم به لغزنده	مقاله پژوهشی کامل دریافت: 12 خرداد 1397 پذیرش: 25 مرداد 1397 ارائه در سایت: دی 1397
- وجود ندارد و لذا این انکودر مناسب برای استفاده در سیستمهای کنترلی با فضای محدود است. با بهبود قدرت تشخیص و کاهش خطای	كليدواژگان:
این انکودر میتوان به حرکت نرم و دقیق موتورها در سیستمهای کنترل حلقه بسته دست یافت. به همین منظور انکودر بهبود یافته به	انكودر خازنى
الکترود زمین، بین الکترودهای گیرنده و الکترودهای القایی مجهز شده است تا سبب کاهش تداخل الکترواستاتیک میان این الکترودها و	انکودر خطی
در نتیجه کاهش خطای خروجی شود. به علاوه گام الکترودهای گیرنده و فرستندهی انکودر کم شده تا قدرت تشخیص بالا رود. یک	بهبود قدرت تشخيص
نمونهی آزمایشگاهی از انکودر بهبود یافته ساخته شده و عملکرد آن ارزیابی شده است. نتایج آزمایشات نشان دهنده بیشینه خطای 15 میکرومتر و قدرت تشخیص 1 میکرومتر می باشد که حاکی از کاهش خطا و بهبود قدرت تشخیص نسبت به نمونه مشابه است.	لغزنده نامقيد

Resolution Improvement of a Capacitive-type linear Encoder with Untethered Slider

Maryam Taleb Shamsabadi, Mehdi Modabberifar^{*} and Mohammad Reza Sheykholeslami

Department of Mechanical Engineering, Arak University, Arak, Iran. * P.O.B. 38156-8-8349 Arak, Iran, m-modabberifar@araku.ac.ir

Article Information	Abstract
Original Research Paper Received 02 June 2018 Accepted 16 August 2018 Available Online January 2019	In this paper, an improved sample of capacitive-type linear encoder with untethered slider is presented that has higher resolution and lower error. This encoder has a simple structure consisting of two main parts, stator and slider. Both parts are made of hard PCB. The stator has a sequence of four-phase receiver electrodes and the slider contains two-phase transmitter electrodes. The electrical energy is supplied to transmitter electrodes by
Keywords: Capacitive encoder Linear encoder Resolution improvement Untethered slider	the electrostatic induction. Therefore, there is no need to connect any wire to the slider. These features make the encoder to use in limited spaces. By improving resolution, smooth and precise movement of motors is facilitated in the closed loop systems. Thus, the improved encoder is equipped with two ground electrodes between the receiver electrodes and induction electrodes on the stator board to reduce electrostatic interface between these electrodes. As, output error goes down. In addition, the step of electrodes are reduced to increase resolution. Making an experimental sample of improved encoder and testing it, showed 15 μ m error in 1 μ m resolution. This indicates, the error and resolution are improved than the previous one.

1- مقدمه

صنایع مختلف، نیازمند توسعه انکودرهای با قیمت پایین و قدرت تشخیص مناسب است. انکودرهای خازنی در میان دیگر انواع انکودرها شامل انکودرهای نوری و مغناطیسی، دارای ساختار و ساختمانی ساده، قیمت پایین و قدرت تشخیص نسبتاً بالا هستند [۵،۶]. با داشتن انکودری با قدرت تشخیص بالاتر، حرکت نرم و با موجک¹ کمتر موتورها در سیستمهای کنترلی

انکودرهای خطی به منظور تعیین مکان دقیق، کنترل یا بررسی موقعیت در علوم و صنایع مختلف از جمله اتوماسیون خطوط تولید [1]، ماشینهای کنترل عددی [2] و مهندسی پزشکی [۳،۴] به طور گسترده استفاده میشوند. به دلیل فضای محدود برخی از این سیستمها، انکودر با ساختاری ساده و تخت، انتخاب مناسبتری است. از طرفی نیاز روز افزون به اتوماسیون در

Please cite this article using:

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

¹ Ripple

M. Taleb Shamsabadi, M. Modabberifar and M. R. Sheykholeslami, Resolution Improvement of a Capacitive-type linear Encoder with Unterhered Slider, Iranian Journal of Manufacturing Engineering, Vol. 5, No. 4, pp. 1-12, 2019 (in Persian)

محدوده جابه جایی قابل تشخیص آنها کم است. حسگرهای خازنی بر اساس تغییر ظرفیت خازنی کار می کنند ولی انکودرها بر اساس تغییر فاز ناشی از تغییر ظرفیت خازنی عمل می کنند. ژو⁴ در سال 1991 یک حسگر جابه جایی خازنی ساده ارائه کرده که شامل دو صفحه ی موازی است. استاتور آن شامل الکترودهای شانه ی در نقش مقیاس و لغزنده این حسگر شامل الکترودهای آشکارساز است. این حسگر با پهنای الکترودهای استاتور برابر 1 میلی متر و پهنای الکترودهای آشکارساز برابر 200 میکرومتر، دارای قدرت تشخیص 1 میکرومتر است [10].

ترکیب حسگر و انکودر منجر به ایجاد یک شبهانکودر می شود. شبهانکودر در فاصلهی یک گام، به صورت حسگر عمل می کند و تعداد گامها را مشابه انکودرها تشخیص می دهد. بر این اساس، شبهانکودرها دارای قدرت تشخیصی در حد حسگرها، با محدودهی جابهجایی قابل اندازه گیری قابل توجه مشابه انکودرها، هستند [11].

روش الکترونیکی برای بهبود قدرت تشخیص انکودر، بر پایهی خطی بودن تغییرات فاز ظرفیتهای خازنی در فاصلهی یک گام استوار است. در چنین شرایطی، با تقسیمات بین گامی ایجاد شده توسط مدار پردازش گر سیگنال میتوان به تغییر در خروجی در اثر جابهجاییهای بسیار کوچکتر از گام، دست یافت [12].

با مورب یا V شکل کردن الکترودهای انکودر، خاصیت خطی بودن بین گام بهبود مییابد. یاماموتو⁵ یک موتور الکترواستاتیکی با الکترودهای مورب به ثبت رسانده که دارای مشخصهی خروجی خطی تر و ریپل حرکتی کمتر نسبت به موتورهای الکترواستاتیکی معمول است [۱۳،۱۴]. موتورهای الکترواستاتیکی دارای ساختار و معادلات تحلیلی مشابه انکودرها هستند و تنها تفاوت در میزان تغذیه و خروجی مطلوب آنها است [15].

همچنین، طراحی انکودر به صورت تک تغذیه سبب کاهش خطای ناشی از تداخل الکترواستاتیک، به نسبت موجود در انکودرهای چند تغذیهای، می شود [۱۶،۱۷].

مطالعهی انکودرهای خازنی رایج نشان میدهد که غالب انکودرها دارای کابل متصل به لغزنده هستند. از این رو، متحمل محدودیتهای مکانیکی ناشی از مقید بودن لغزنده میباشند. کیمورا⁶ و همکارانش در سال 2010 یک نمونه انکودر خازنی با

محقق می شود. قدرت تشخیص این نوع انکودرها را می توان با تغيير ساختار مكانيكي يا الكترونيكي بهبود بخشيد . انکودرهای خازنی بر حسب نوع سیگنال خروجی به دو دستهی انکودرهای موج مربعی و انکودرهای سینوسی تقسیم میشوند. عامل ایجاد کننده نوع سیگنال خروجی، ساختار مکانیکی انکودر است. انکودرهای سینوسی دارای خروجی پیوسته هستند و قدرت تشخیص آنها بالاتر از انکودرهای موج مربعی است [7]. از سوی دیگر، انکودرهای موج مربعی به دلیل داشتن خروجی ديجيتال و قابليت اتصال مستقيم به كامييوتر بيشتر مورد توجه هستند. یک نمونه انکودر خازنی سینوسی توسط فورتسکو^ا و همکارانش در سال 1994 ارائه شده است. این انکودر دارای یک صفحهی ثابت به نام استاتور²و یک صفحهی لغزنده بر روی استاتور است. استاتور دارای توالی از الکترودهای گیرنده و لغزنده دارای دو سطح رسانا به عنوان الکترودهای فرستنده است که با یک فاصله به شکل موج سینوسی از هم جدا شدهاند. سیگنالهای خروجی از الکترودهای گیرنده متناسب با فاصله مكانى تغيير مىكنند [8].

ساساکی³ در سال 1998یک انکودر خازنی موج مربعی، شامل سه صفحهی موازی ارائه کرد. صفحهی اول ثابت و دارای الکترودهای هشت فاز است. صفحهی دوم، متحرک و حاوی الکترودهایی با گامی چهار برابر گام الکترودهای استاتور است. مجموع سیگنالهای چهار فاز به الکترود موجود بر صفحهی سوم القا میشود. الکترود صفحه سوم برای جلوگیری از تداخل القا میشود. الکترود صفحه سوم برای جلوگیری از تداخل الکترواستاتیکی بین الکترودها، در صفحهای مجزا قرار ترفتهاست. لازم به ذکر است که علت ابتکار ایجاد صفحهی سوم، جایگزینی با الکترود زمین است که از تحمیل خطای ناشی از تداخل الکترواستاتیک بین الکترود خروجی و سایر الکترودها با سیگنال خروجی انکودر جلوگیری میکند. در نهایت، میزان جابهجایی از اندازه گیری تغییر فاز سیگنال خروجی حاصل میشود [6].

قدرت تشخیص انکودرهای موج مربعی از نظر مکانیکی محدود به گام الکترودهای استاتور است [9]. در این نوع انکودرها، گام الکترود استاتور در نقش مقیاس است. از این رو هر چه گام کوتاهتر باشد، انکودر توانایی اندازه گیری جابه جاییهای کوچک تری را دارد. حسگرهای خازنی در مقایسه با انکودر های خازنی دارای قدرت تشخیص و دقت بالاتری هستند ولی

Zhu

⁵ Yamamoto

⁶ Kimura

¹ Fortescue ² Stator

³ Sasaki

لغزنده ی نامقید ارائه کرده که دارای الکترودهای دو فاز در لغزنده و چهار فاز در استاتور است. تغذیهی آن تنها به استاتور و به شکل دو ولتاژ سینوسی قرینه اعمال میشود [5]. بنیاسدی و همکارانش در سال 2016 این انکودر را بهبود بخشیده و نمونهای دیگر از انکودر خازنی با لغزنده نامقید ساختند که دارای گام 800 میکرومتر در لغزنده و 400 میکرومتر در استاتور است. با تقسیم بین گامی 1024، قدرت تشخیص تا 1/6 میکرومتر بهبود داده شده است. خطای این انکودر برابر 20± میکرومتر است [18].

کاهش خطای انکودر کمک شایانی به اندازه گیریهای دقیق و حرکت نرم و دقیق موتورها در سیستمهای کنترلی، میکند. از این رو در این مقاله با هدف بهبود قدرت تشخیص، تاثیر پارامترهای موثر بر ظرفیتهای خازنی انکودر با لغزنده نامقید، مورد بررسی قرار گرفتهاست و انکودر جدیدی پیشنهاد شده و است. در انکودر جدید، عرض و گام الکترودها کاهش داده شده و به این ترتیب، قدرت تشخیص بهبود یافتهاست. به علاوه با قرار دادن الکترود زمین در انکودر، خطای انکودر کاهش یافته است. داده شدهاست. در بخش 3، پارامترهای موثر بر قدرت تشخیص و در بخش 2، ساختار انکودر مورد بحث قرار گرفتهاند. پس از آن، موامل ایجاد خطای انکودر و مدار الکترونیکی پردازش گر سیگنال در بخش 4 ارائه شده است. به نتایج حاصل از تغییرات ایجاد شده در بخش 5 پرداخته میشود.

2- اصول عملكرد

1-2- ساختار

شكل 1، شماتيك انكودر خازنى با لغزنده نامقيد را نشان مى دهد. اين انكودر متشكل از دو بخش استاتور و لغزنده است. لغزنده و استاتور، داراى توالى از الكترودهاى موازى هستند. هر جفت از الكترودهاى لغزنده توسط دو موج سينوسى با 180 درجه اختلاف فاز و به اصطلاح قرينه، باردار مى شوند. از اين رو اين الكترودها، دو فاز ناميده مى شوند. ميدان الكتريكى ناشى از اين بارها، بارهايى در الكترودهاى استاتور كه در مقابل اين بارها، بارهايى در الكترودهاى استاتور كه در مقابل وجود ظرفيت خازنى بين الكترودهاى دو فاز فرستنده و الكترودهاى گيرنده در استاتور است. مقدار و علامت بار القا شده در الكترودهاى گيرنده به موقعيت لغزنده نسبت به استاتور بستگى دارد. به اين ترتيب موقعيت لغزنده توسط الكترودهاى گيرنده آشكار مى شود.

شکل 1 شماتیک انکودر خازنی با لغزنده نامقید

گام الکترودهای فرستنده 2p، دو برابر گام الکترودهای آشکارساز p است. بار القا شده در الکترودهای آشکارساز به ازای دو موقعیت مکانی لغزنده که به اندازهی یک گام استاتور p اختلاف دارند، در شکلهای 2- الف و ب نشان داده شدهاست. بنا بر شرح تصویری نحوهی توزیع بار، در الکترودهای آشکارساز، 4 سیگنال با اختلاف فاز دو به دوی 90 درجهای پدید میآید. با حرکت لغزنده، دامنهی سیگنالها نسبت به هم تغییر میکند.

استاتور و لغزنده، علاوه بر الکترودهای دو فاز فرستنده و چهار فاز گیرنده، دارای الکترودهایی طویل در کنارههای طولی خود هستند که الکترودهای القایی نامیده میشوند. الکترودهای القایی استاتور به دو ولتاژ سینوسی قرینه متصل میشوند و در تمام طول مسیر حرکت لغزنده در مقابل الکترودهای القایی قرار دارند. ولتاژ اعمالی سبب ایجاد میدان پتانسیل الکتریکی در حوزهی الکترودهای القایی لغزنده میشود و آنها را باردار میکند. از این رو، انرژی الکتریکی از طریق القای الکترواستاتیکی از استاتور به لغزنده انتقال می یابد.

Fig. 2 Charges induction on the four-phase electrodes [19] شکل 2 نحوهی القای بار در الکترودهای چهار فاز

از آنجا که الکترودهای القایی لغزنده به الکترودهای فرستنده

متصل هستند، انرژی الکتریکی بدون نیاز به هیچ سیمی به الکترودهای فرستنده میرسد. نحوهی باردار شدن الکترودهای القایی و فرستنده، در شکل 3 نشان داده شدهاست. این شکل، بیان گر تفکیک بار در الکترودهای لغزنده، در اثر میدان پتانسیل الکتریکی الکترودهای القایی استاتور است که سبب ایجاد بارهایی با 180 درجه اختلاف فاز در الکترودهای دو فاز میشود.

در انکودرهای خازنی الکترواستاتیکی، مجاورت الکترودهای القایی و الکترودهای آشکارساز، موجب تداخل الکترواستاتیکی در خازنهای بین الکترودها میشود. این مسئله، باعث تحمیل نویز به سیگنال خروجی است. برای حل این مشکل در انکودر پیشنهادی، دو الکترود طویل موازی با الکترودهای القایی قرار گرفتهاند که نقش زمین الکتریکی را ایفا میکنند. این الکترودها سبب ایجاد خازنهای نویزگیر متصل به زمین میشوند.

2-2- مدل تحليلي

شکل 4، یک مدل تحلیلی انکودر خازنی با لغزنده نامقید را نشان میدهد. در این مدل، انکودر با 9 پایه نمایش داده شدهاست.

Fig. 3 Charge distribution on induction electrodes [19]

شكل 3 توزيع بار در الكترودهاى القايى [19]

Fig. 4 Equivalent circuit model for analysis شكل **4** مدل تحليلى انكودر

پایانههای 1 تا 4، مطابق با الکترودهای چهار فاز گیرنده هستند. پایانههای 5 و 6 با الکترودهای دو فاز فرستنده مطابقت میکنند

که به الکترودهای القایی در لغزنده متصل هستند. پایانههای 7 و 8 مطابق با الکترودهای القایی در استاتور هستند. در نهایت، پایانهی 9 بیان گر الکترودهای زمین میباشد. میان هر جفت از این پایانهها، خازنی شکل می گیرد. این خازنها را میتوان به زبان ریاضی به صورت ماتریس ضرایب خازنی نمایش داد. با در نظر گرفتن تقارن هندسی پایانهها، ماتریس ضرایب خازنی انکودر در رابطه (1) ارائه شده است [5].

$$C = \begin{bmatrix} c_{st} & -c_{ia} & -c_{ib} & -c_{ia} \\ -c_{ia} & c_{st} & -c_{ia} & -c_{ib} \\ -c_{ib} & -c_{ia} & c_{st} & -c_{ia} \\ -c_{ia} & -c_{ib} & -c_{ia} & -c_{st} \end{bmatrix}$$

$$C = \begin{bmatrix} c_m(\theta_x) & c_m(\theta_x - \frac{\pi}{2}) & c_m(\theta_x - \pi) & c_m(\theta_x + \frac{\pi}{2}) \\ c_m(\theta_x - \pi) & c_m(\theta_x + \frac{\pi}{2}) & c_m(\theta_x) & c_m(\theta_x - \frac{\pi}{2}) \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$c_m(\theta_x) = -c_{mo}(\theta_x) - c_{ml}\cos(\theta_x)$$
(2)

$$\theta_x = \frac{x}{2p}x \tag{3}$$

 c_{st} و $c_{sl}, c_{ta}, c_{tb}, c_l, c_i, c_{ml}, c_{mo}$ و c_{st} و $c_{sl}, c_{ta}, c_{tb}, c_l, c_i, c_{mo}$ مقادیری ثابت هستند. ثابت بودن این مقادیر حتی با تجسم هندسه و حرکت لغزنده بر استاتور قابل درک است و با آزمایشات تجربی که در بخش بعد شرح آن خواهد آمد، اثبات می شود. مقادیر این ثابتها از روابط هندسی میان پایانه ها قابل تعیین هستند.

لازم به توضیح است که خازنهای $C_{55}, C_{44}, C_{33}, C_{22}, C_{11}$ و $C_{55}, c_{44}, C_{33}, C_{22}, c_{11}$ و C_{57}, c_{66} و C_{88} که با ضرایب C_{i}, c_{i} و C_{77}, c_{66} خازنهای میان هر پایانه با زمین هستند.

بهبود قدرت تشخيص يك انكودر خازني خطى با لغزنده نامقيد

اتخاذ مقدار صفر برای برخی از ضرایب خازنی در ماتریس، بر اساس نتایج آزمایشگاهی از اندازه گیری ضرایب خازنی صورت گرفتهاست که در بخش 5 شرح آن خواهد آمد. در بخش تحلیل سیگنالها خواهیم دید که این موضوع سبب سادگی تحلیل و محاسبات می شود.

در میان ضرایب خازنی، تنها $(c_m(\theta_x))$ تابعی از مکان لغزنده نسبت به استاتور است. این ضریب بیان گر خازن میان الکترودهای چهار فاز گیرنده و دو فاز فرستنده است. نتایج آزمایشگاهی از اندازه گیری ضرایب خازنی، بیان گر تغییرات تقریباً سینوسی این ضرایب نسبت به مکان لغزنده هستند. از این رو، رابطهی (2) تقریب خوبی از $((\theta_x))_m$ ارائه می کند. متغییر xبیان گر جابهجایی لغزنده نسبت به استاتور است و x، زاویه ی الکتریکی آن محسوب می شود. به نحوی که q از x، معادل $\pi 2$ از x_{θ} است. توصیف ریاضی x_{θ} در رابطهی (2) دیده می شود.

با استفاده از ماتریس ضرایب خازنی، رابطهی بارها و ولتاژهای پایانهها به صورت رابطهی (4) مشخص میشود. در این رابطه q و V بردارهایی 1×8 هستند که درایههای آنها، بارها و ولتاژهای روی پایانهها میباشند.

q = CV

3-2- تحليل سيگنالها

(4)

در این بخش، نحوه یاستخراج میزان جابه جایی از سیگنال های چهار فاز خروجی بیان می شود. دو ولتاژ سینوسی قرینه به عنوان ولتاژهای تحریک به الکترودهای القایی استاتور که پایانه های 7 و 8 هستند، اعمال می شوند. در نتیجه یاین تحریک، ولتاژهایی در 6 پایانه ی دیگر انکودر ایجاد می شود. بر این اساس، بردار ولتاژ V به صورت آمده در رابطه ی (5) می باشد.

 $V = \{V_1, V_2, V_3, V_4, V_5, V_6, V \sin \omega t, -V \sin \omega t\}$ (5)

در این رابطه، $V \ e$ w به ترتیب، دامنه یولتاژ و فرکانس زاویهای ولتاژ تحریک هستند. مقادیر ولتاژهای V_1 تا V_1 نامشخص هستند. ولتاژهای تحریک توسط منبع سیگنال سبب تولید بار روی الکترودهای القایی استاتور می شوند. ولی مجموع بار روی هر کدام از پایانههای 5 و 6 به دلیل عدم اتصال این پایانهها به منبع انرژی صفر خواهد بود. همچنین، به دلیل اندازه گیری ولتاژ الکترودهای چهار فاز توسط مدار امپدانس بالا، اندازه گیری ولتاژ الکترودهای چهار فاز توسط مدار امپدانس بالا، هیچ باری به پایانههای 1 تا 4 وارد و خارج نمی شود. از این رو، مجموع بار روی این چهار پایانه نیز صفر خواهد بود. با توجه به مطالب ذکر شده، بردار بار p به صورت رابطه (6) خواهد بود. (6)

$$q_7$$
, q_8 بارهای روی الکترودهای القایی استاتور هستند. با
قرار دادن (1)، (5) و (6) در رابطهی (4)، شش معادله با شش
مجهول V_1 از (5)، (5) و (6) در رابطهی (4)، شش معادله با شش
مجهول V_1 تا V_1 می شوند. با جایگذاری (w_1) از
 $V_1 = k_c V cos(\theta_x)$ معادله، ولتاژهای خروجی
 $V_1 = k_c V \cos(\theta_x) \sin(\omega t)$
 $V_2 = k_c V \sin(\theta_x) \sin(\omega t)$
 $V_3 = -k_c V \cos(\theta_x) \sin(\omega t)$
 $V_4 = -k_c V \sin(\theta_x) \sin(\omega t)$
 $V_4 = -k_c V \sin(\theta_x) \sin(\omega t)$
ثابت $N_4 = -k_c V \sin(\theta_x) \sin(\omega t)$
 $V_4 = -k_c V \sin(\theta_x) \sin(\omega t)$

(8) Imposed by the second s

$$k_{c} = \frac{2c_{i}c_{ml}}{-4c_{ml}^{2} + (c_{i} + c_{l} + c_{sl})(c_{sl} + c_{lb})}$$
(8)

حال برای استخراج $_{X}\theta$ از چهار ولتاژ خروجی، ابتدا $_{V}I$ و $_{V}V$ و نیز $_{2}V_{0} e V_{1}$ زیک تقویت کننده ی تفاضلی عبور می کنند. این کار سبب بر طرف شدن نویز مشترک از سیگنال های خروجی می شود. به این ترتیب، دو ولتاژ $_{A}V_{0} e V_{B}$ مطابق روابط (9) و (10) حاصل می شوند.

$$V_A = k_o (V_1 - V_3) = 2k_o k_c \cos(\theta_x) \sin(\omega t)$$
⁽⁹⁾

$$V_B = k_o (V_2 - V_4) = 2k_o k_c \sin(\theta_x) \sin(\omega t)$$
(10)

در این روابط، K_o ضریب تقویت در تقویت کنندههای تفاضلی است.

همان طور که در شکل 5 هم دیده می شود، دو سیگنال $V_{\rm A}$ و $V_{\rm B}$ ، سیگنال هایی سینوسی با مدولاسیون دامنه هستند. این دو سیگنال با فرکانسی برابر فرکانس تحریک انکودر، تحت مقدار جابه جایی لغزنده مدوله شدهاند که پس از عبور از یک دمدولاتور سنکرون به صورت روابط (11) و (12) تبدیل می شوند.

$$V_C = A\cos(\theta_x) \tag{11}$$

$$V_D = A\sin(\theta_x) \tag{12}$$

در این روابط، A تقویت نهایی پس از فیلتر شدن توسط دمدولاتور سنکرون میباشد. در شکل 5، V_A و V_B و V_c و V_c و V_c ترسیم شدهاند.

غالب نویزهای محیطی بر دامنهی سیگنالها تأثیرگذار هستند ولی اختلال کمتری در فاز آنها ایجاد میکنند. به این دلیل، استخراج اطلاعات از فاز سیگنالهای خروجی، دقت θ_x سیستم را بالا میبرد. بر این اساس و در نهایت، مکان لغزنده θ_x از فاز میان دو سیگنال V_c و مطابق رابطهی (13) حاصل

مىشود.

$$\theta_x = \arctan \frac{A \sin(\theta_x)}{A \cos(\theta_x)}$$
(13)

Fig. 5 Encoder output signals before and after the demodulation [19] شكل 5 سيگنالهاى خروجى انكودر، قبل و بعد از دمدولاسيون

3- بهبود قدرت تشخيص و خطا

در این بخش به برخی عوامل ایجاد خطای خروجی اشاره می شود و راه حلی برای کاهش آن و بهبود قدرت تشخیص ارائه می شود.

قدرت تشخیص انکودر از تقسیم یک گام دورهی تناوب انکودر 4p بر تعداد تقسیمات بین گامی حاصل شده توسط مدار الکترونیکی پردازش گر سیگنال به دست میآید. توصیف ریاضی قدرت تشخیص در رابطهی (14) آمدهاست.

$$R = \frac{4p}{I} \tag{14}$$

در این رابطه، R قدرت تشخیص و I میزان تقسیمات بین گامی است.

بر این اساس، با کاهش q یا افزایش I، قدرت تشخیص بهبود مییابد. به علاوه، کاهش q بر میزان خطای خروجی نیز میتواند مؤثر باشد. این مسئله به دلیل ایجاد تغییر در هندسه یخازنها در اثر کاهش گام اتفاق میافتد. نحوه یاین تأثیر به این شرح است که تغییرات خازنی تقریب زده شده به شکل سینوس، در عمل موجهای سینوسی خالص نیستند. این شکل موجها به راحتی با تغییر هندسه یخالص نیستند. این شکل موجها به استاتور و لغزنده تغییر میکنند [20]. از این رو، دو عامل هندسه یخازنها و میزان فاصله یهوایی بر مقدار خطا تأثیرگذار هستند. از طرفی وجود اندکی فاصله یهوایی میان استاتور و لغزنده جهت جلوگیری از سایش این دو برد در حین حرکت، لازم است.

در مدل تحلیلی انکودر، خازن میان الکترودهای خروجی و الکترودهای القایی استاتور، صفر تقریب زده شد. در حالیکه تداخل الکترواستاتیکی میان این الکترودها وجود دارد. قرار دادن دو الکترود زمین بین الکترودهای خروجی و الکترودهای القایی استاتور به منظور کاهش این خطا صورت گرفتهاست. این الکترودها به زمین منبع تغذیه و زمین مدار الکترونیکی متصل می شوند.

4- ساخت نمونهی بهبود یافته 4-1- ساخت الکترودها

استاتور و لغزندهی انکودر ساخته شده، در شکل 6 دیده می شوند. هر دوی آنها با تکنولوژی مدار چاپی ساخته شدهاند. الکترودهای هر دو برد با لیتوگرافی روی فیبر مدار چاپی سخت به ضخامت 1/6 میلیمتر چاپ شدهاند. گام الکترودهای گیرنده 250 میکرومتر و گام الکترودهای فرستنده 500 میکرومتر است. کاهش گام در نمونهی بهبود یافته نسبت به نمونهی قبلی ساخته شده در مرجع [18]، با هدف بهبود قدرت تشخيص و بررسی تأثیر آن بر میزان خطای بین گامی صورت گرفتهاست. نسبت پهنای الکترود به گام برابر 5/0 اتخاذ شدهاست [5]. پس پهنای الکترودهای گیرنده 125 میکرومتر و پهنای الکترودهای فرستنده 250 میکرومتر است. الکترودهای گیرنده با عرض 8 میلیمتر، در طول 100 میلیمتر تکرار شدهاند. الکترودهای فرستنده نیز با عرض 8 میلیمتر، در طول 30 میلیمتر تکرار شدهاند. تمام الكترودهاى القايى داراى عرض 6 ميلىمتر و طول 100 میلیمتر در استاتور و طول 30 میلیمتر در لغزنده هستند. الکترودهای زمین دارای عرض 1 میلیمتر و طول 100 میلیمتر مى باشند.

Fig. 6 Stator and slider. Sizes are written in millimeters شکل 6 استاتور و لغزنده. اندازهها بر حسب میلی متر بیان شدهاند.

شکل 7 پشت برد استاتور

110

Fig. 8 Close up of for-phase electrodes. Sizes are written in

شکل 8 نمای نزدیک الکترودهای چهارفاز. اندازهها برحسب میکرومتر بیان

مقادیر عددی که بدون ذکر دلیل اتخاذ شدهاند، مطابق با مقادیری هستند که در مرجع [5] به دست آمدهاند. همهی اتصالات ورودی و خروجی در قسمت استاتور قرار گرفتهاند و هیچ سیمی به لغزنده متصل نمیباشد.

بهبود قدرت تشخيص يك انكودر خازني خطى با لغزنده نامقيد

لازم به ذکر است که با لیتوگرافی معمولی، کاهش پهنای در شکل 8 دیده می شود.

Fig. 7 The stator board back

الكترود تا 100 ميكرومتر نيز امكان پذير است ولى وجود اتصال الکتریکی به پشت برد در انتهای هر کدام از الکترودهای گیرنده مانع از این کار می شود. پشت برد استاتور در شکل 7 دیده می شود. کوچکترین قطر ممکن برای این اتصالات که امکان ایجاد از طریق لیتوگرافی را داشتهباشد، 300 میکرومتر است. این موضوع کاهش پهنای الکترودها را محدود می کند. بنابراین لبهی الکترودها به حالت زیگزاگ در آمدهاست تا کمترین پهنای الکترود حاصل شود. توصيف حالت زيگزاگ و اتصالات الکتريکي

الکترودهای استاتور و لغزنده با چاپ سبز به ضخامت تقریبی 15 ميكرومتر پوشانده شدهاند، تا از هدايت الكتريكي بين الکترودها جلوگیری شود. بنابراین با قرارگیری استاتور و لغزنده روى هم، فاصلهى 30 ميكرومترى بين الكترودها ايجاد مي گردد.

4-2- مدار الكترونيكي و يردازش سيگنال

شکل 9، دیاگرام بلوکی تبادل الکترونیکی میان انکودر و سیستم الكترونيكي را نشان مىدهد. سيستم الكترونيكي متشكل از سیگنال ژنراتور، تقویتکنندهها و تقویتکنندههای تقاضلی، دمدولاتور سنکرون، جداکنندهی فاز و شمارندهی پالس است.

همانطور که در دیاگرام دیده می شود، ابتدا، سیگنالهای تحریک که دو ولتاژ سینوسی قرینه هستند، توسط سیگنال ژنراتور توليد و به الكترودهاى القايي اعمال مىشوند. به علاوه، یکی از این ولتاژها به عنوان سیگنال مرجع به دمدولاتور سنکرون داده می شود. در اثر این تحریک، سیگنال های سینوسی مدوله شده و چهار فاز در الکترودهای گیرندهی انکودر ظاهر می شوند. این چهار سیگنال پس از تقویت و تفاضل گیری دو به θ_x دو، از یک دمدولاتور سنکرون عبور می کنند. سپس فاز توسط یک جداکنندهی فاز محاسبه میشود. خروجی جداکنندهی فاز، به صورت پالسهای مربعی است که تعداد آنها متناسب با میزان جابهجایی است. در نهایت، پالسها پس از تقویت، توسط یک شمارنده شمرده می شوند و میزان جابه جایی x در خروجی شمارنده ظاهر می شود.

در این پژوهش برای تولید ولتاژهای تحریک و تشخیص فاز از یک تراشهی اینترپولیتر¹ به نام AD2S1210 استفاده شدهاست. این تراشه قابلیت تنظیم تعداد پالس تولیدی در هر دورهی تکرار سيگنال به يكى از اعداد 256، 1024، 4096، 16384 را دارا است. سیگنال θ_x در هر 4p ، که برای انکودر بهبود یافته 1000 میکرومتر است، تکرار می شود. از این رو، با انتخاب تقسیمات بين گامي 1024 قدرت تشخيص 0/976 ميكرومتر و با تقسيمات بين گامي 4096 قدرت تشخيص 0/24 ميكرومتر برای انکودر حاصل میشود.

جداكننده فاز سيگنال ژنراتور Fig. 9 Block diagram of signal processing for the encoder

شکل 9 بلوک دیاگرام انکودر و سیستم الکترونیکی

170

micrometers

¹ Interpolator

5- آزمایشها

برای انجام آزمایشهای روی انکودر، ابتدا نیاز به تجهیزاتی است تا حرکت نرم لغزنده در طول استاتور با کمترین میزان حرکت عرضی ناخواسته برآورده شود. برای رسیدن به این هدف از ریل و واگن استفاده شده است. شکل 10، انکودر تجهیزشده را نشان میدهد. لغزنده روی واگن چسبیده و استاتور با یک قاب از جنس پلاکسی گلاس¹ به دو انتهای ریل محکم شدهاست.

5-1- خازنها

ضرایب خازنی انکودر با استفاده از دستگاه سنجش LCR، HAMEG مدل HM-8118 اندازهگیری شدهاند. ویژگی برجستهی این دستگاه قابلیت تغییر فرکانس اندازهگیری در بازهی 20 هرتز تا 200 کیلوهرتز است. برای اندازهگیری ضرایب خازنی، فرکانس دستگاه روی 20 کیلوهرتز بودن فرکانس تحریک دلیل انتخاب این فرکانس، 20 کیلوهرتز بودن فرکانس تحریک انکودر است.

ضرایب خازنی میان 9 پایانه مدل تحلیلی، دو به دو اندازه گیری شدهاند. برخی ضرایب خازنی که در ماتریس با مقدار ثابت یا صفر تقریب زده شدهاند، در شکل 11- الف دیده میشوند. منحنی های شکل 11- ب و ج، ضرایب خازنی با تغییرات سینوسی نسبت به جابه جایی را نشان می دهند. این ضرایب مربوط به خازن های میان الکترودهای گیرنده و فرستنده هستند. همانطور که دیده می شود، تغییرات سیگنال این خازن ها به شکل چهار موج سینوسی است که میان هر دو تا از آنها اختلاف فاز 90 درجه وجود دارد.

2-5- سيگنالھا

سیگنالهای تحریک دو فاز در شکل 12 نشان داده شدهاند.

Fig. 10 (a) Stator and frame. (b) Guideway and slider. (c) Encoder and equipment. شكل 10 (الف) استاتور و قاب. (ب) ريل واگن و لغزنده. (ج) انكودر تجهيز

Fig. 11 Measurement results of capacitive coefficients شكل 11 نتايج اندازه گيرى ضرايب خازنى

Fig 12. Two-phase excitation signals

شکل 12 سیگنالهای تحریک دو فاز

این دو سیگنال با استفاده از اسیلاتور داخلی تراشهی AD2S1210 ایجاد شده و دارای فرکانس 20 کیلوهرتز و دامنهی 3/5 ولت هستند.

سیگنالهای چهار فاز خروجی از انکودر، به ازای دو موقعیت مکانی در شکلهای 13- الف و ب نشان داده شدهاند. تصویر 13- الف برای موقعیتی است که الکتروهای فرستنده با

شکل 10 (الف) استاتور و قاب. (ب) ریل واگن و لغزنده. (ج) انکودر تجهی شده.

¹ Plexiglass

الکترودهای فاز اول و سوم در استاتور همپوشانی دارند و تصویر 13- ب زمانی است که لغزنده به اندازه ی یک گام *q* جابه جا شدهاست. این دو تصویر، تغییر فاز سیگنالها در اثر جابه جایی لغزنده را مشخص می کنند. تغییر سیگنالها به ازای یک بازه ی حرکتی نیز در شکل 14 آمدهاست. تغییرات سینوسی سیگنالها در نتیجه ی جابه جایی لغزنده کاملاً مشهود است. سیگنالها دارای حداکثر دامنه ی 200 میلی ولت هستند که پس از تقویت وارد تراشه می شوند.

به ازای یک جابهجایی مشخص، تعدادی پالس مربعی در خروجی تراشه ایجاد میشود. یک نمونه از این پالسها در شکل 15 ارائه شده است. همانطور که در شکل 15 دیده میشود، دامنهی پالسها 2 ولت است. از این رو، پس از تقویت آمادهی ورود به شمارنده می شوند.

Fig. 13 Output signals of the four phase stator after one pitch movement of the slider over the stator $% \left(\frac{1}{2} \right) = 0$

شکل 13 سیگنالهای چهار فاز خروجی به ازای دو موقعیت

مهندسی ساخت و تولید ایران، بهمن و اسفند 1397، دوره 5 شماره 4

استاتیکی انکودر را نشان میدهد.

شکل 15 یالس،های خروجی

Fig. 16 (a) Encoder and fixed slider. (b) Experimental setup شكل 16 (لف) انكودر و نگهدارندهى لغزنده. (ب) تجهيزات كامل آزمايشگاهى شامل انكودر، پردازش گر سيگنال و دستگاه VMM.

VMM output (µm)

Fig. 18 Periodic error for 30μm gap. (a)forward. (b)backward شکل 18 خطای بین گامی برای فاصلهی30 میکرومتر میان الکترودهای فرستنده و گیرنده. (الف) حرکت رفت. (ب) حرکت برگشت.

به روش تصویربرداری¹ است که امکان حرکت خطی با دقت 1 میکرومتر را فراهم میکند. همانطور که در شکل دیده می شود، واگن و به تبع آن لغزنده، به پایهی دستگاه محکم شدهاند. به علاوه، ریل و به تبع آن استاتور به میز دستگاه متصل شدهاند. به این ترتیب با حرکت میکرومتری میز دستگاه، استاتور روی لغزنده، جابه جا می شود.

سپس منحنی کالیبراسیون و خطای انکودر برای دو فاصله ی هوایی متفاوت میان الکترودهای فرستنده و گیرنده، مورد ارزیابی قرار گرفته است. برای ثبت نتایج، ابتدا، قدرت تشخیص الکترونیکی انکودر در وضعیت تقسیم بین گامی 4096 قرار داده شده است. در این حالت به دلیل بالا رفتن حساسیت سیستم، نویزهای محیطی سبب ناپایدار شدن گاه به گاه سیستم میشدند. از این رو، برای ثبت نتایج، قدرت تشخیص الکترونیکی در وضعیت تقسیم بین گامی 1024 قرار گرفتهاست.

الف) ارزيابي فاصلهي 30 ميكرومتر

در این حالت استاتور و لغزنده با هم برخورد دارند. شکل 17-الف، خروجی انکودر را بر حسب خروجی دستگاه VMM، در حرکت رفت و برگشت نشان میدهد که بر هم منطبق هستند. برای رسم این منحنی، لغزنده نسبت به استاتور تا 10 میلیمتر و با گام 1 میلی متر حرکت داده شده است. شکل 17- الف، بیان گر خطی بودن منحنی کالیبراسیون انکودر است. در شکل 17- ب، خطا در هر حرکت به اندازهی یک گام دوره 4p آمدهاست. این منحنی بیان گر خطایی رندومی با حداکثر مقدار 5± میکرومتر است. در شکلهای 18- الف و ب، خطای بین گامی را در حرکت رفت و برگشت نشان میدهد که خطایی تناوبی با دامنهی 10 میکرومتر است. این مطلب بیان گر کاهش خطا در انکودر بهبود یافته نسبت به نمونهی اولیهی ساخته شده در مرجع [18] است. البته مقداری اختلاف در منحنی شکل 18 در حرکت رفت و برگشت وجود دارد که دامنه یخطا را به 15 ميكرومتر افزايش داده است. منشأ اين اختلاف، شايد تجهيزات مکانیکی به کار رفته برای آزمایش باشند.

ب) ارزیابی فاصلهی 130 میکرومتر

در این حالت، برد استاتور و لغزنده به اندازهی ضخامت یک ورق کاغذ که 100 میکرومتر است، فاصله دارند. شکل 19- الف، منحنی کالیبراسیون انکودر را نشان میدهد و در شکل 19- ب، خطا در هر حرکت به میزان یک دوره تناوب انکودر آمدهاست که خطایی رندومی با حداکثر مقدار 10 میکرومتر است.

¹ Video Measuring Machine (VMM)

در شکلهای 20- الف و ب، خطای بین گامی در حرکت رفت و برگشت ترسیم شدهاست. مقادیر این خطاها بیانگر ایجاد خطای مضاعف در اثر ازدیاد فاصله میان استاتور و لغزنده است.

Fig. 19 (a) Calibration error of encoder. (b) total pitch error for 130μ m gap شكل 19 (الف) منحنى كاليبراسيون انكودر. (ب) خطا در هر حركت به

اندازهی یک گام دوره برای فاصلهی 130 میکرومتر میان الکترودهای فرستنده و گیرنده

Fig. 20 Periodic error for 130µm gap. (a)forward. (b)backward شكل 20 خطاى بين گامى براى فاصلهى130 ميكرومتر ميان الكترودهاى فرستنده و گيرنده. (الف) حركت رفت. (ب) حركت برگشت.

از عوامل تولید این خطاها، میتوان به خطای دستگاه VMM، تغییر هر چند ناچیز فاصلهی هوایی و همترازی الکترودها، خطای ناگزیر در ساخت قاب و وجود خطا در لیتوگرافی الکترودها اشاره کرد.

6- نتيجه گيرى

این تحقیق به تحلیل و آزمایش یک نمونهی بهبود یافته از انکودر خازنی الکترواستاتیکی پرداخته است. انکودر دارای الکترودهای دو فاز فرستنده و چهار فاز گیرنده است و تغذیهی الکترودهای فرستنده از طریق القای الکترواستاتیکی تأمین میشود. در نمونهی بهبود یافته دو الکترود زمین بین الکترودهای گیرنده و الکترودهای القایی در استاتور تعبیه شدهاند که سبب کاهش تداخل الکترواستاتیک میان الکترودها و کاهش خطای خروجی میشوند. به علاوه با کم کردن گام دورهی انکودر به 1000 میکرومتر، قدرت تشخیص آن بهبود یافته است. اصول عملکرد نمونه با به کار بردن مدل شبکهی خازنی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. بر آن اساس، میزان جابهجایی توسط یک تراشهی اینترپولیتر که مجهز به تقویت کنندهی تفاضلی، دمدولاتور سنکرون و جدا کنندهی فاز است از سیگنالهای چهار فاز خروجی استخراج می شود.

در انتها، یک نمونهی آزمایشگاهی از انکودر بهبود یافته ساخته شد. نمونه با قدرت تشخیص حدود 1 میکرومتر و با دو فاصلهی هوایی متفاوت مورد آزمایش قرار گرفت. نتایج آزمایشات حاکی از بهبود خطا تا حداکثر مقدار 15 میکرومتر است که مقدار آن با زیاد شدن فاصلهی هوایی افزایش مییابد.

7- مراجع

- I. Alejandre, and M. Artes, Method for the evaluation of optical encoders performance under vibration. *Precision engineering*, Vol.31. pp.114-121, 2007.
- [2] R.J.E Merry, M.J.G Molengraft, and M. Steinbuch, Velocity and acceleration estimation for optical incremental encoders. *Mechatronics*, Vol.20. pp.20-26, 2010.
- [3] N. Hata, and J. Tokuda., Sh. Hurwitz, and Sh. Morikawa, MRI-Compatible manipulator With Remote-Center-of-motion control. *Journal of Magnetic Resonance Imaging*, Vol.27. pp.1130-1138, 2008.
- [4] R. Secoli, M. Robinson, M. Brugnoli., and F. Baena, A low-cost, high-field-strength magnetic resonance imaging- compatible actuator. *Journal of Engineering in Medicine*, Vol.229(3). pp.215-224,

Measurement Science and Technology, Vol.20, 11pp, 2009.

- [13] A. Yamamoto, T. Niino, and T. Higuchi, High precision electrostatic actuator with novel electrode design. *IEEE*, 1998.
- [14] T. Nishijima, A. Yamamoto, H. Yasui, and T. Higuchi, A built-in displacement sensor for an electrostatic film motor. *Measurement Science and Technology*, Vol.17, pp.2676–2682, 2006.
- [15] A. Yamamoto, T. Niino, and T. Higuchi, Modeling and identification of an electrostatic motor. *Precision Engineering*, Vol.30, pp.104-113, 2006.
- [16] B. Hou, B. Zhou, M. Song, Zh. Lin and R. Zhang, A Novel Single-Excitation Capacitive Angular Position Sensor Design. *Sensors*, Vol.16, No.18, pp.1196, 2016.
- [17] B. Hou, Z. Tian, C. Li, Q. Wei, B. Zhou and R. Zhang, A capacitive rotary encoder with a novel sensitive electrode. *IEEE SENSORS*, pp. 1-3, 2017.
- [18] H. Bani Asadi, M. Modaberifar, A. Pak, Design, fabrication and development of a capacitive-type linear encoder using electrostatic induction. *Modares Mechanical Engineering*, Vol.16, No.3, pp.153-160, 2016. (in Persian)
- [19] G. Masahiko, Electrostatic encoder and electrostatic displacement measuring method, U.S. Patent, No. 7,199,727, 2007.
- [20] P.D.A.T.R. Hicks, The Nano-Positioning Book: moving and Measuring to Better Than a Nanometre, *London, U.K.:ISTE*, 1997.

2015.

- [5] F. Kimura, and et al., Capacitive-Type Flexible Linear Encoder With Untethered Slider Using Electrostatic Induction. *IEEE Sensors Journal*, Vol.10, No.5, pp.972-928, 2010.
- [6] K. Sasaki, Electrostatic capacity type encoder. U.S. *Patent*, No. 4,788,546, 1998.
- [7] C.F. Lepple, Implementation of a High-speed Sinusoidal Encoder Interpolation System. Thesis submitted to the Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Electrical Engineering, 2004.
- [8] S. M. Fortescue, C.Park, Capacitive transducer with continuous sinusoidal output. *United States Patents*, No.4,429,307, 1994.
- [9] N. Yamashita, and et al. Voltage-induction type electrostatic film motor driven by two-to four-phase ac voltage and electrostatic induction. *Sensors and Actuators A: Physical*, Vol.140, pp.239-250, 2007.
- [10] F. Zhu, J. W. Spronck, and W. C. Heerens, A simple capacitive displacement sensor. *Sensors and Actuators A: Physical*, Vol.26, pp.265-269, 1991.
- [11] M. Kim, and W. Moon, A new linear encoder-like capacitive displacement sensor. *Measurement*, Vol.39, pp.481-489, 2006.
- [12] T. Nishijima , A. Yamamoto , and T. Higuchi, A flexible sensor measuring displacement and bending.